

mr. J. Swinkels
Wilhelminalaan 33
5707 BT Helmond
Tel. 0492 528859

Helmond, 5 september 2011

Visie op de ontwikkeling van de stad Helmond tot 2030

Omdat mijn visie op Helmond in het jaar 2030 tevens een duidelijke relatie heeft met het historische karakter van onze stad, leek het me juist deze te beginnen met een korte beschrijving van het verleden.

Rond het jaar 1232 zou Helmond stadsrechten hebben verkregen en vanaf 1389 fungeerde er een goed gestructureerd gildewezen. De zeven en later zes ambachtsgildes, waaronder het zeer belangrijke weversgilde, hebben tot aan de Franse revolutie in 1789 in Helmond steeds een markante positie ingenomen.

De producten die door de gildemeesters en hun knechten werden gemaakt werden niet alleen in Helmond en de hele regio afgezet, maar ook in Turnhout, Antwerpen en zelfs in Henegouwen. Maar na de plunderingen en brandstichtingen in 1537 en 1546 door Maarten van Rossum, legeraanvoerder van de Hertog van Gelre met wie Brabant toen in oorlog was, maar vooral als gevolg van de 80-jarige oorlog, ging het minder goed met Helmond.

De zelfstandige nijverheid raakte in verval. Vele ondernemende burgers uit het zuiden en dus ook uit Helmond weken uit naar Holland, waar praktisch alle commerciële en ambachtelijke activiteiten zich concentreerden.

De textielnijverheid, destijds, maar ook in de 19^e en het grootste gedeelte van de vorige eeuw heel belangrijk voor Helmond, kwam in Holland tot grote bloei. In Leiden, maar vooral in Haarlem, vestigden zich honderden Vlaamse en Brabantse wevers, waaronder ook tientallen uit Helmond.

In Haarlem waren in 1640 ruim 3000 getouwen in gebruik en in Helmond toen nog maar 400 tegen ± 750 op het hoogtepunt in begin 16^e eeuw. Zonder overdrijving kan dan ook gezegd worden dat de Helmondse weefnijverheid vanaf het midden van de 17^e eeuw tot ver in de 18e eeuw heel sterk afhankelijk is geweest van opdrachten uit Haarlem.

De economische teruggang veroorzaakte natuurlijk ook een grote daling in het aantal inwoners van de stad. Telde Helmond in 1615 (ondanks de pest) nog ±4400 inwoners; in 1794 waren dat er nog maar 2300.

Praktisch alle vermogende burgers waren weggegaan en alleen de minvermogenden bleven achter.

Maar, in de Bataafse Republiek (van 1801 tot 1806) en daarna ten tijde van Koning Lodewijk Napoleon (1806 – 1810) ontwikkelde de stad zich toch weer in positieve zin.

Het ondernemersklimaat had zich in Helmond, mede ten gevolge van de zogenaamde 'Réunion' met Frankrijk (van ± 1800 tot 1813) en de daaropvolgende vereniging met België tot 1830, in redelijk gunstige zin ontwikkeld.

Na Enschede, Haarlem, Tilburg en Leiden, was Helmond zelfs omstreeks 1885 uitgegroeid tot de 5e industriestad van Nederland. De stad groeide toen van ±2.500 inwoners rond 1800 via ±5.000 in 1850 en 11.000 in 1900 tot een stad met in 1940 bijna 30.000 inwoners.

Bij het behouden, resp. bewaren van belangrijke verworvenheden uit dit verleden hoort natuurlijk het met zorg koesteren van het authentieke karakter van onze ruim 800 jaar oude stad.

In dit verband leek het nuttig om het uitstekende commentaar te vermelden, dat was opgenomen in de katern Helmond Plus van het ED van 10 juni 2009. Daarin zegt de betreffende redacteur: "Helmond had een naam hoog te houden als het gaat om het verwaarlozen van zijn monumentale gebouwen. Vele decennia lang wist het stadsbestuur historische gebouwen nauwelijks op juiste waarde te schatten. Daarom zijn in de loop der jaren in Helmond tal van monumentale panden ten prooi gevallen aan de slopershamer.

Het historisch besef in Helmond was zelfs zo gering, dat de parel van de stad, het middeleeuwse kasteel, aan de ene kant nu grenst aan een foeilelijke fabriekshal en aan de andere kant goeddeels aan het zicht wordt onttrokken door een betonnen kolos in de vorm van een viaduct. Gelukkig is er de laatste jaren, met name dankzij de inspanningen van Helmonders met hart voor de historie van de stad en vooral voor het rijke Helmondse industrieel erfgoed, sprake van een kentering. De resterende monumenten in de stad worden tegenwoordig met gepast respect behandeld. En in plaats van gebouwen rücksichtslos te laten slopen, wordt voortaan bekeken of ze een zinvolle nieuwe bestemming kunnen krijgen".

Ik vond dit commentaar zo terecht en zo goed geschreven, dat ik direct na lezing al besloot het te bewaren om dit bij een passende gelegenheid – zoals nu – te memoreren.

Dan een tweede opmerking. Die betreft een brochure uitgegeven in mei 1981 door drs. Jac. van Hooydonk in zijn kwaliteit van voorzitter van de Heemkundekring Helmond/Peelland met als titel 'Helmond een geteisterde stad'.

De aanleiding voor deze brochure - en ik citeer nu letterlijk uit het voorwoord - "vormde een kort negatief antwoord van het gemeentebestuur van Helmond op een ernstig en gedocumenteerd verzoek van de Heemkundekring Helmond / Peelland om de historische continuïteit van het oudste Helmond met het heden zichtbaar te laten. Iedere argumentatie ontbrak in de koele afwijzing door het toenmalige gemeentebestuur", aldus staat in bedoelde brochure, die uit 18 pagina's bestaat en eindigt met de zin "misschien helpt deze ontboezeming om nog wat van het oude Helmond te redden. Volgende generaties zijn daar misschien erkentelijk voor". De heer Van Hooydonk was de eerste algemeen directeur van de Helmondse Pabo, een opleidingsinstituut voor leerkrachten, dat vele jaren tot de beste van Nederland behoorde.

Ik was en ben het nog steeds met deze zogenaamde ontboezeming eens. Naar mijn mening was dit ook de algemeen herkenbare opinie van de doorsnee Helmonder, "die de ernstige verminkingen van zijn stad wel met spijt, soms met verbittering, maar zonder verzet heeft ondergaan. Behoudens de aanleg van de Traverse gingen alle verdere aanslagen aan de bevolking voorbij. Onkunde om wat verloren ging, machteloosheid, omdat er toch niets tegen te doen was of heimelijke trots om de stad op te stoten in de vaart der volkeren zijn vermoedelijk de redenen van het geringe verzet tegen de verminkingen die zowel in de 19^e als in de 20^e eeuw in de Helmondse bebouwing hebben plaatsgevonden". Aldus valt in zojuist genoemde brochure te lezen en verder ook nog en weer letterlijk: "Kaarten en foto's registreren duidelijk dat tot het midden van de 20^e eeuw Helmond 'binnen de wallen' een vriendelijke harmonieuze aanblik bood met aantrekkelijke duidelijke stedelijke bebouwing variërend van de 16^e tot de 20^e eeuw enz."

Het huidige beeld van ons centrum wordt vandaag aan de dag vooral bepaald door een modernistische vaak weinig karakteristieke nieuwbouw uit de tweede helft van de 20^e eeuw, zoals ook vermeld wordt door Giel van Hooff en Leo van Lieshout in hun fraai uitgevoerde boekwerk "Helmond, doorsneden in tijd en ruimte" (pagina 13).

Dus, laten we toch in Gods naam voorzichtig met de nog overgebleven oude bebouwing omgaan en ons niet laten verleiden tot nieuwbouw in plaats daarvan. (Ik denk daarbij met name aan de bouw van het Speelhuis met de daarbij behorende kubussen en de daarvoor benodigde sloop o.a. van de hoogbouw van het Ramaer complex) en de omlegging van de oude Watermolenwal. En decennia daarvoor ook al de overkluizing van de Ameide waar nu o.a. het huidige lelijke postkantoor staat.

Deze negatieve ontwikkeling heeft overigens niet alleen in Helmond plaats gevonden. In Midden-, maar vooral in Oost-Brabant met uitzondering van Den Bosch, Grave, Megen, Oisterwijk, Oirschot en Ravestein, zijn de centra door nieuwbouw vaak ernstig gemaltraiteerd en van hun vroegere authenticiteit ontdaan.

De industrialisatie in de tweede helft van de 19^e eeuw is daarvan mijns inziens hoogstwaarschijnlijk de voornaamste oorzaak.

Modernisering, zo belangrijk voor het bedrijfsleven, heeft daardoor ook bij de vaak onnodige herinrichting van bedoelde steden en dorpen een grote rol gespeeld.

Het modernistisch bouwen wat toen 'in de mode' was, veroorzaakte na enige decennia een totaal andere - nl. negatieve - indruk dan men toen daarmee voor ogen had. Ook in onze stad bestond er helaas in de 19^e en het grootste gedeelte van de 20^e eeuw maar weinig echte interesse voor het verleden. Tot het begin van de 90-er jaren van de vorige eeuw is praktische alle aandacht gericht geweest op modernisering via kaalslag en veel te weinig op het behoud resp. aanpassing van de vele fraaie en soms minder mooie maar betekenisvolle bebouwing uit het verre, maar ook recente verleden.

Pas aan het einde van de vorige eeuw werd algemeen beseft, dat de enorme aantasting van de oude centra een negatieve invloed had gehad op hun uitstraling.

Een en ander heeft o.a. geleid tot een veel geringere belangstelling van het publiek. En dus hebben deze verwerpelijke ingrepen ook in economisch opzicht bepaald nadelig gewerkt.

Voor zover schrijver van deze visie zich nog herinnert, is er in de tweede helft van de negentiger jaren een rapport geweest van het Centraal Instituut voor het Midden- en Kleinbedrijf (CIMK) waarin o.a. werd geconstateerd dat de omzet per m² vloeroppervlak in het winkelcentrum van 's-Hertogenbosch toen drie keer zo groot was als die in het centrum van Helmond, maar ook twee maal zo groot als in Eindhoven en Tilburg en maar 1,5 keer groter dan in Breda.

Dat laatste geringe verschil met Den Bosch heeft ongetwijfeld te maken met het behoud van het authentieke oude centrum van deze fraaie stad.

Ook het woord 'trots' moeten we in dit verband niet te veel gebruiken, want de echte oude Helmonders - waaronder ook ikzelf - zijn bijna allemaal medeschuldig aan de helaas praktisch onherstelbare schade, die de Markt, de Kerkstraat, de Veestraat en de Steenweg hebben geleden.

In dit kader zouden wij moeten trachten zoveel mogelijk de oude binnenstad te renoveren resp. zoveel mogelijk in de oude sfeer te herstellen. Dit zal overigens niet gemakkelijk zijn, veel geld kosten en nog slechts in geringe mate mogelijk zijn.

In dit verband is de renovatie van de entree van de Elzaspassage in de Veestraat toch ook een goed voorbeeld van een herstel in oude stijl.

Maar het zich beperken tot het planten van bomen, het vervangen van straattegels en het plaatsen van banken is daarvoor mijns inziens zeker niet voldoende.

Hopelijk zal hiermee in ieder geval rekening worden gehouden wanneer het voormalige kantoor van de ABN AMRO Bank aan de oostkant van de Markt gerenoveerd zal worden. En ook als het café op de hoek van de Ameidestraat en de Markt te zijner tijd weer haar authentieke uitstraling zou willen herkrijgen. Naar verluidt is de 19e-eeuwse gevel van de oude kruidenierswinkel van (wethouder) Ebben, (mede oprichter van de Edah) nog grotendeels aanwezig
+ achter de huidige plaatgevel van bedoeld café-restaurant (zie daarvoor de hierbij gaande foto).

Zoals al eerder gezegd; het zal moeilijk zijn om ons eeuwenoude centrum nog te doen herleven. De aantasting daarvan is vermoedelijk te groot en voornamelijk het gevolg van een soort culturele barbarij, die vooral ons Brabanders helaas een beetje eigen is en die al door mr.dr. C.N. Kortmann in 1973 bij zijn afscheid als Commissaris van de Koningin in Brabant werd gesignaleerd, toen hij o.a. zei "De overheid, inclusief wijzelf, is ernstig tekort geschoten in het behouden van het Brabants erfgoed".

Hij was de eerste hooggeplaatste functionaris, die deze schuldbekentenis publiekelijk durfde te doen.

Ten aanzien van onze Markt zou ik nog willen opmerken, dat de oostkant daarvan mijns inziens nog wel mogelijkheden biedt om de sfeer van vroeger enigermate te herstellen. Er zijn aan die kant van de Markt nog voldoende oude

panden over maar of dat aan de westkant nog kan, betwijfel ik. Alleen het oude postkantoor en het in 1906 door een Van Thiel gebouwd woonhuis bestaan nog. Bijzonder jammer en grote spijt zijn de emoties, die bij je opkomen als je de foto's van de oude 'Mert' bekijkt (zie o.a. de pagina's 12 tot en met 15 van het eerder genoemde boek van Van Lieshout en Van Hooff) en bijgaande kopieën ++ van een tweetal foto's uit het begin van de vorige eeuw van de hoek van de Markt en de Veestraat en van het oude stadhuis op de Markt dat toen nog als naastgelegen panden had het huis met de lelie en de Korenbeurs. Deze fraaie bouwwerken die in 1873 werden gefotografeerd, zijn allemaal gesloopt! Hoe kon dit toch gebeuren?

En nu nog iets over de zuidkant van het centrum van Helmond en in het bijzonder de Zuid-Koninginnewal.

Door de zeer omvangrijke sloop vanwege de aanleg van de Kasteeltraverse is dit deel van het centrum praktisch geheel ontdaan van haar vroeger sfeervolle karakter. Dit volledig vernieuwde stuk Helmond met al zijn nieuwe gebouwen wordt mijns inziens gekenmerkt door een kille sfeer, die vooral veroorzaakt wordt door veel te veel moderne en vaak te massale bouwwerken.

In dit verband noem ik ook de 13 etages hoge echt lelijke Ameideflat aan de kop van de Noord-Koninginnewal, die absoluut niet in harmonie is met zijn omgeving, maar ook het loslaten van de oude stratenstructuur in de richting van het station (Weg op den Heuvel, het zuiden van de Zuid-Koninginnewal en het Beugelsplein)

Wat wel als een echte positieve bijdrage beschouwd mag worden aan de renovatie van het centrum is het appartementencomplex op de hoek van de Noord-Koninginnewal en de Kluisstraat. Qua architectuur en qua omvang en hoogte is deze bebouwing mijns inziens echt een aanwinst, terwijl daarentegen de tien etages hoge donkere woontoren bij het Willem Prinzenplein vooral door zijn hoogte daarbij mijns inziens te veel uit de toon valt.

Als laatste opmerking over het centrum van Helmond wil ik nog even stilstaan bij de lelijke gele bebouwing aan de Kanaaldijk, hoek Veestraat. Deze volledig uit de toon vallende remplacanten van de twee fraaie huizen gelegen bij de oude - wederom helaas - gesloopte Kasteelpoort vallen steeds meer op. Deze bebouwing is in de plaats gekomen van hetgeen er stond voor het opblazen van + de Veestraatbrug tijdens de bevrijding in augustus 1944 (zie bijgaande foto). Als deze hele gele wand nu gesloopt zou kunnen worden, zou men die kunnen vervangen door gebouwen in neoclassicistische zin of in de 30-er jaren stijl,

zoals die op de hoek aan de andere kant van de Veestraat al lang staan. En dat zou mijns inziens dan een hele verbetering zijn.

- + De bijgaande kopie van een foto uit 1885 van deze fraaie huizen met de kasteelpoort uit 'Helmond in oude ansichten' laat duidelijk zien hoe aantrekkelijk de bebouwing van dit gedeelte aan de Kanaaldijk voor de oorlog was.

Ik herhaal toch maar eens, de fraaie Markt van Helmond, zoals de bekende schilder J.A. Knip die ±1800 heeft gemaakt - het schilderij hangt in het Gemeentemuseum – is in het midden van de 19^e eeuw, met uitzondering van het 'Huis met de Luts', praktisch volledig ontdaan van zijn 17^e en 18^e eeuwse bebouwing en daarna in de 50-er tot en met de 80-er jaren van de vorige eeuw van zijn 19^e en begin 20^e eeuwse panden. Daartoe hoorde ook zeker het niet onaardig uitziende zogenaamde 'Liefsdesgesticht' en de daarbij horende kapel aan de oostkant, waarin mijns inziens een groot gedeelte van de huidige Elzaspassage ondergebracht had kunnen worden.

Als burgers van Helmond dienen wij toe te geven, dat wij tot het midden van de 90er jaren van de vorige eeuw absoluut onvoldoende zorgvuldig zijn omgegaan met de bebouwing uit het verleden.

Typeringen van Helmond in diverse dagbladen in het begin van de 90er jaren als: “Een historisch wangedrocht” (Trouw); “Een stad met kraak noch smaak” (Volkskrant); “De meest onherbergzame stad van Brabant”(NRC Handelsblad), maar ook de kwalificatie als “de lelijkste stad van Nederland” (wederom in de Volkskrant) , zeggen genoeg over het bijzonder slechte imago van onze stad in die tijd.

Publiek erkennen van in het recente verleden gemaakte fouten, levert altijd positieve effecten op. Gedurfde en succesvolle projecten als Dierdonk, kasteel Noord maar vooral Brandevoort, tonen aan dat de mensen vandaag aan de dag genoeg hebben van het steeds maar modern bouwen op de plaats waar eerder een andere architectuur uit een vroegere periode overheerste.

Als oud-voorzitter van Industrieel Erfgoed Helmond heb ik tijdens de vele exposities maar al te zeer ervaren, dat velen van de bezoekers, die geïnteresseerd zijn in het verleden, deze mening delen en daarom vond ik het verantwoord om deze uitspraken in deze visie mee te nemen.

De veel te hoge ambities ten aanzien van de omvang en betekenis van Helmond bij de bestuurders en de meerderheid van de gemeenteraad na de aanwijzing tot

'groeistad' in de 70-er jaren, zijn hoogstwaarschijnlijk een belangrijke factor geweest bij de realisatie van de meestal lelijke en veel te grote en te hoge bouwsels.

Vooraf aan de zuidkant van de Traverse en aan het Stationsplein verloor het centrum daardoor zijn authentieke karakter volledig.

In dit verband lijkt het verantwoord een tweetal citaten aan te halen uit de Kleine Monumentenatlas van Nederland uit die tijd met als titel "Een kwart eeuw aanslag op de oude stad" (Helmond!).

De eerste luidt: "Het oude karakter van deze voordestad (betekent: gelegen aan een doorwaadbare plaats van het riviertje De Aa) is door stelselmatige vernieling in de laatste 60-er en 70-er jaren geheel verloren gegaan".

Het tweede citaat is "De aanleg van de Traverse dwars door de oude stad, is echter voor het Helmondse stedenschoon de genadeslag geweest". Een vernietigender oordeel over de misplaatste ambities van figuren, die destijds verantwoordelijk waren voor de inrichting van onze stad en in het bijzonder haar centrum, is nauwelijks te bedenken. Met de gevolgen daarvan worden wij nog steeds geconfronteerd.

De meeste bestuurders in bedoelde periode bezaten voor zover mij bekend, weinig concrete ideeën omtrent de inrichting van de stad. Hun geringe eigen visie werd daardoor in die tijd vaak beheerst door de mening van de vrij modernistisch ingestelde ambtenaren van wie bovendien een groot gedeelte niet in Helmond woonde en weinig of geen echte affiniteit met onze stad had. Modern was toen en niet alleen bij ambtenaren synoniem met goed en oud was in de meeste gevallen slecht.

Maar, nu genoeg over het centrum van Helmond en wat daar allemaal door kaalslag en modernistische nieuwbouw verloren is gegaan en dat hoogstwaarschijnlijk alleen nog maar in heel bescheiden mate weer aantrekkelijk kan worden gemaakt.

Wel nog enige aantekeningen over enkele andere gedeelten van onze stad.

De renovatie van de Binnenstad Oost is mijns inziens een groot succes. En qua architectuur en qua inrichting is dit een echte mooie wijk geworden.

Wel is het jammer dat aan de noordkant daarvan, nl. in de Heistraat enkele gebouwen een plat dak hebben en net iets te grote afmetingen vertonen waardoor ze mijns inziens te veel gezichtsbepalend zijn binnen de bedoelde toch ook 'oude' Heistraat .

Platte daken horen mijns inziens eigenlijk niet thuis in onze oude binnenstad, en ook geen bouwsels met meer dan drie etages.

Maar nu verder met mijn stadsvisie.

De wijken Rijpelenberg en Brouwhuis zijn mijns inziens niet erg fraai, maar ook niet bepaald lelijk. De vooral in laatstgenoemde wijk nog veel voorkomende 70-er jaren bouwstijl met zijn niet zo mooie plein(en) zijn nu eenmaal het product van hun tijd, maar kwamen gelukkig niet in de plaats van oude bebouwing.

De wooncomplexen, die deze wijken doen grenzen aan de Deurneseweg vormen o.a. vanwege wederom hun platte daken en hun saaie vormgeving geen innemend welkom bij het binnenrijden van Helmond, zoals het Christus Koninggebouw dat wel doet bij een rit vanuit Helmond naar Deurne.

Heel anders beoordeel ik Dierdonk, Kasteel Noord en Brandevoort.

Èn qua stijl èn qua omvang, maar ook voor wat betreft indeling, vind ik deze wijken (Kasteel Noord is toch ook een soort wijk) prima!

De uitstraling van deze stadsdelen is zo manifest, dat het mij nooit heeft verbaasd dat die zoveel landelijke en soms zelfs internationale belangstelling mogen ondervinden.

Ten aanzien van Dierdonk hoor je soms, dat er in het centrum van deze wijk nu iets te veel van dezelfde, overigens zeer mooie woningen staan. Maar dat is dan ook mijn enige opmerking hierover.

Ten aanzien van Kasteel Noord zou ik willen zeggen; jammer dat de kleur van de gebruikte steensoort wat saai aandoet. Gewoon rood resp. donkerrood was wellicht een wat betere keuze geweest.

De architectuur daarentegen is mijns inziens heel goed en dat geldt in versterkte mate voor die van Brandevoort . Wat een prachtige wijk is dat!

“Niet de voorkeur van de architecten kreeg het primaat, maar de herkenbaarheid van de vormgeving voor de gemiddelde burger”, aldus schrijft ir. Herman Mens in 2000, toen Helmonds stadsplanoloog.

Deze passage valt te lezen op pagina 156 van het reeds eerder in dit verband aangehaalde interessante boekwerk met mooie foto's van Leo van Lieshout en Giel van Hooff.

Ik ben het dan ook helemaal eens met de visie zoals men die op pagina 161 van zojuist genoemd boek kan vinden, nl. “dat architecten met eigentijds tendensen maar zeker ook met respect en liefde voor de traditie een blijvende en boeiende architectuur voor de individualiteit van de burger kunnen effectueren”.

Het zojuist gestelde krijgt, maar dan op een meer stedelijke manier, gestalte in het project Suytkade, waar ik echt positief tegenover sta.

Opnieuw moet ik het woord 'jammer' gebruiken, als ik kijk naar de daar onlangs gebouwde nieuwe school voor middelbaar en hoger beroepsonderwijs De Groene Campus. Weer een groot fantasieloos gebouw, wederom met een niets zeggend echt plat dak en zonder enig ornament. Mijns inziens verdient dit gebouw niet de kwalificatie van 'klassiek met een modern tintje', een uitspraak van de heer Sjoerd Soeters, architect bij de presentatie van het eerste deelplan van Suytkade in september 2004.

Toch is ook het genoemde project op het oude Hatema-terrein als zodanig goed, maar ik ben zeer benieuwd naar de Waterburchten als die klaar zijn en ook feitelijk in het water staan. Een aparte opmerking betreft de door een recente brand geteisterde Cacaofabriek en het belendende gebouw dat mijns inziens direct gesloopt kan worden. De Cacaofabriek zelf hoeft een dergelijk lot niet te ondergaan mits de buitengevels weer in zijn oorspronkelijke staat worden hersteld en ook het oude dak weer kan worden geïnstalleerd.

Verder nog de bebouwing en de verbinding van dit complex met het Stationsplein, dat dan hopelijk zoveel mogelijk gerenoveerd zal worden.

Ook dit zal geen makkelijke opgave zijn.

En de halvemaanbebouwing en het daarnaast gelegen gebouw, maar ook het Belastingkantoor en vooral het station zelf, scheppen absoluut geen echte vriendelijke uitnodigende sfeer bij de binnenkomst van onze stad via het spoor. Ik realiseer me overigens heel goed dat aan deze kille 'toegangspoort' tot onze stad alleen nog maar iets verbeterd kan worden via een echte renovatie van dat foeilelijke moderne stationsgebouw.

Blijft nog over de 'Groene Loper'.

Dit project maakt op mij een uitstekende indruk. Zowel met zijn geplande woningen voor elke categorie van toekomstige bewoners, maar ook qua inrichting met slingerende straten en waterwegen. De woningbouw die nu al gerealiseerd werd, is (behalve die vier met wederom een plat dak) versterkt mijn positieve gevoelens over dit recente bouwproject.

En dan nu nog iets over de zogenaamde ambities die ons stadsbestuur inclusief raad en ambtenarij al vanaf de 70-er jaren heeft beziggehouden en die gericht waren op een groei naar ± 125.000 inwoners en een echte centrumfunctie in de regio Peelland.

In de Integrale Structuurvisie Helmond Centrum staat o.a. dat “de ontwikkeling van haar centrum sterk achterblijft bij die van de rest van de stad. Sterker nog, dat er een neerwaartse ontwikkeling valt waar te nemen”. Dat was een constatering van het toenmalige gemeentebestuur in de Kernstad Visie Helmond 2010.

Opnieuw vraag ik me in gemoede af of het nog wel mogelijk is na alle desastreuze ingrepen om van het centrum een kloppend stadshart te maken dat een centrumfunctie vervult - ook voor de regio Peelland - en dat voldoende concurrerend is met Eindhoven?

De visie van het Bureau BVR hierop (zie pagina 14 van eerder genoemde Integrale Structuurvisie) geeft mijns inziens een uitstekend inzicht in de huidige situatie van ons centrum zoals die toen in 2000 bestond, maar nog steeds grotendeels onveranderd is.

De daarin genoemde Konmar is thans Albert Heijn en nog steeds geen echt onderdeel van bedoeld centrum.

BVR constateert verder dat “de Markt van grote historische waarde is, en vele gebruiksmogelijkheden biedt”.

Maar tevens geeft dit bureau aan dat voor de beleving en de ambiance van het totale centrum de Elzaspassage mede – mijns inziens de belangrijkste – veroorzaker is van het ontbreken van een attractieve winkelroute met een druk straatbeeld.

“De Helmonder vindt zijn centrum ongezellig en saai en veel mensen gaan elders winkelen” aldus weer het Bureau BVR.

De winkels voor de niet-dagelijkse behoeften, bevinden zich bij ons vaak niet in het centrum, maar in de wijken.

Het winkelcentrum van onze stad presteert relatief slecht. Er lekt te veel koopkracht weg naar bijvoorbeeld Eindhoven. Ook de inwoners van de Peelgemeenten, doen eerder hun bestedingen in de eigen gemeente of in Eindhoven. De oplossing van deze stadsproblematiek zal, niet gemakkelijk zijn en is wellicht voor een belangrijk deel gewoon niet meer mogelijk.

Het centrum van onze oude stad zal ondanks haar zeer sterk aangetaste historische karakter met haar vroegere uitstraling toch alle aandacht moeten krijgen en zeker niet verder gemoderniseerd mogen worden.

De nieuwbouwwijken, te zamen met Binnenstad Oost hebben intussen van genoemde aandacht ruimschoots mogen protesteren!

Daarentegen zal de grote schade ten gevolge van de monstrueuze ingrepen in het stadshart (o.a. door de sloop van honderden woningen vanwege de aanleg van de Kasteeltraverse) hoogstwaarschijnlijk nooit meer hersteld kunnen worden.

RESUMEREND .

Het slopen van oude panden dient voortaan absoluut vermeden te worden. Behoud, respectievelijk renovatie van oude gevels heeft hier en daar al heel goed gewerkt. Ook bij een eventuele bebouwing in de toekomst van het Vlisco-terrein respectievelijk dat van de Nedschroef, zal mijns inziens ernstig rekening gehouden moeten worden met nieuwbouw in de stijl van de nog overgebleven panden uit het verleden.

Uiteraard voor zover die niet van moderne signatuur zijn, zoals het huidige Vlisco-kantoor dat even lelijk is als dat waarin nu de SWOH is gevestigd aan de Deurneseweg.

En dan echt een slotopmerking.

Moet Helmond nog langer een groeistad blijven?

Mijns inziens kan deze ambitie per vandaag beëindigd worden. Én de reeds voorspelde daling van het aantal Nederlanders over enkele decennia, maar ook de vraag ‘Wat is eigenlijk het nut van deze ambitie?’ brachten mij tot deze opvatting.

Besteed toch alle energie en de daarvoor beschikbare financiële middelen aan verbetering van de inrichting van het centrum en aan de realisatie van de projecten Brandevoort, Suytkade en Groene Loper, resp. de renovatie van Helmond West!

Dat zal de uitstraling van onze stad en dus het welzijn van onze bijna 90.000 inwoners ten goede komen. De groeiambitie zeker niet.